УДК 636.3.033

ОСОБЛИВОСТІ ОВЕЦЬ СВІТУ

Н. С. Папакіна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
ДВНЗ «Херсонський Державний Аграрний Університет»

Були розглянуті загальні особливості овець, їх походження, особливості будови організму тварин у зв'язку із природно-кліматичними умовами та напрямку продуктивності

Ключові слова: *вівці, цитогенетика, каріотип, клімат, адаптація, напрямок продуктивності*

Науково доведено спільне походження свійських овець світу, за даними, отриманими закордонними і вітчизняними вченими [1, 2]. Ці дослідження вказують на відмінності хромосомних наборів диких баранів. Усі дослідники відмічають повну ідентичність європейських і азіатських муфлонів, збіг одноплечих і двоплечих хромосом і те, що людина вперше одомашнила лише муфлонів Малої Азії та Середземномор'я, тобто європейських і азіатських. На думку вчених, усі різновиди диких баранів (архари, уріали, снігові барани) не є родоначальниками свійських овець. Вівчарство Азії розвивалося на основі використання вже одомашнених овець, завезених із Південно-Західної Азії.

Набір хромосом вівці складається з 54 хромосом (2n = 54) і представлений 26 парами аутосом і парою статевих хромосом (26 + XX самка і 26 + XY самець). Розмір хромосом вівці неоднаковий. Цитогенетичними дослідженнями встановлено, що каріотипи диких видів роду Ovis мають внутрішньовидовий поліморфізм за кількістю хромосом (2n = 52, 54, 56, 58, 53) і характеризуються таким чином: у великої рогатої вівці каріотип має формулу 2n=54, в європейського і азіатського муфлона теж 2n = 54. Число хромосом у сайгака 60, вівцебика 48, у кози 60, архара й аргалі 56. У іншого дикого родинного виду Уріал, що живе в горах Тибету, каріотип складається з 58 хромосом. Вважається, що всі вівці з каріотипом 2n = 54 походять від одного загального предка в результаті транслокацій хромосом за робертсонівським типом від злиття акроцентричних хромосом у каріотипі 2n = 58 і 2n = 56. У овець акроцентричні хромосоми не мають значної різниці в розмірах, яка ускладнює їх ідентифікацію. Щоб мати можливість їх розпізнати, застосовують метод їх диференційного забарвлення. Наявність і характер розміщення поперечних позитивних смуг у різних хромосомах суто індивідуальні. У метацентричних хромосомах чітко видно 4-5 смуг і невеликі прицентромерні блоки.

У світі налічується понад 500 порід і 200 внутрішньопорідних типів овець різних напрямів продуктивності. Проте більшість культурних порід спеціалізовано на виробництві двох основних видів продукції - вовни і м'яса. Із зростанням потреб людей у продуктах вівчарства збільшується кількість овець, підвищується їхня продуктивність.

У країнах, які раніше посідали провідні місця з розвитку вівчарства (Росія, Казахстан, Україна), поголів'я овець за останні 10 років скоротилося на 7388 %. Найбільших втрат зазнало вівчарство в Україні поголів'я овець скоротилось у 8,8 разів.

Кількість овець загалом у світі за цей період зменшилася на 11,8 %, що було зумовлено зниженням темпів розвитку вівчарства в Росії, країнах СНД, а також в Австралії. Близько половини світової кількості овець зосереджено в Австралії (116,9 млн. гол.), Новій Зеландії (понад 63 млн. гол.), Китаї (95,44 млн. гол.), Аргентині (35,4 млн. гол.). Найбільш розвинене вівчарство в Австралії, яка щороку виробляє 1/3 світового обсягу вовни і посідає перше місце серед країн - виробників та експортерів вовни. За обсягом виробництва тонкої вовни, яка йде на виготовлення тканин, серед країн, що експортують її на світовий ринок, на частку Австралії припадає 73 %, Аргентини – 9%, Південної Африки та Уругваю по 7, Нової Зеландії 4 %. Вовнова галузь посідає провідне місце в аграрному секторі економіки і робить значний внесок у валютні надходження держав.

В Аргентині, Уругваї і США розвивається вівчарство напівтонкорунного, м'ясо-вовнового і тонкорунного напрямів за інтенсивними технологіями. У більшості провінцій овець випасають разом із великою рогатою худобою. Пасовища огороджені. Часто застосовується комбіноване використання пасовищ: спочатку випасають велику рогату худобу, а потім овець. У районах, де відсоток розораних земель високий, використовується стійлова система утримання овець.

У країнах Африканського континенту розводять овець на м'ясо, для виробництва молока, смушків і грубої вовни. Переважають тут вовнові вівці, найбільш поширені породи - персидська чорноголова та каракульські.

У Південно-Східній Азії, на Близькому Сході, в Індокитаї розводять переважно аборигенні не поліпшені породи для виробництва м'яса, молока, овчин, смушків та грубої вовни для виготовлення повсті й одягу. У цих регіонах є багато цінних порід - курдючних і жирнохвостих, від яких на світовий ринок надходять овечий жир, смушки і килимова вовна [3, 4, 5].

Зовнішній вигляд тварин, напрям продуктивності на рівень розвитку продуктивних ознак безпосередньо пов'язанні із природно-кліматичними умовами їх існування. Більшість сучасних культурних порід вовнового напрямку утриму-

ються у різних кліматичних умовах: Європа, Азія, Австралія, Нова Зеландія, та ін. Водночас аборигенні породи окремих кліматичних зон чітко демонструють типові ознаки пристосування. Так аборигенні вівці країн Африканського континенту та Азії характеризуються коротким вовновим покривом, капловухістю, здатністю накопичувати поживні речовини у курдюку або хвості. Все це є способами пристосування до підвищених температур повітря, обмеженої кормової бази.

Вівці Європейського континенту, навпаки, менші за розміром, не мають капловухості, мають добре розвинутий вовновий покрив та шкіру. Пристосовані до субконтинентального та континентального клімату, добре переносять добові коливання температури, здатні до тривалих переходів.

Таким чином, вівці світу мають спільне походження та здатні пристосовуватись до різних кліматичних зон існування.

Бібліографічний список

1. Дзицюк В., Туринский В. Источник: Хромосомный полиморфизм овец http://zhivotnovodstva.net/index/Hromosomnyj-polimorfizm-ovec.html

2. Генетика крупного рогатого скота, свиней, овец и птицы Источник: http://5fan.ru/wievjob.php?id=6577

3. Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства Навч. видання. — К.: Вища освіта, 2005. — 343 с.

4. Ерохин А.И. Приусадебное хозяйство. Разведение коз и овец. – М.: Изд-во ЭКСМО – Пресс, Изд-во Лик пресс, 2001. – 304с.

5. Розвиток вівчарства у світі Источник: http://buklib.net/books/36047/

УДК 631.22.019

ВИКОРИСТАННЯ ЗРОШУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОЛОДЖЕННЯ ВРХ В УМОВАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Д.-В. Д. Пасєчко, студент ДВНЗ ХДАУ
Н. С. Папакіна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
ДВНЗ «Херсонський Державний Аграрний Університет»

Вивчено особливості технології утримання дійного стада корів молочної ферми ДП ДГ «Асканійське». Окремо оцінено температурний режим корівника та система охолодження тварин

Ключові слова: *молочне скотарство, температурний режим, кліматичні умови, мікроклімат приміщення*

Велика рогата худоба здатна витримувати температури нижче -20 ˚С, однак тварини дуже чутливі до високих температур, при температурі вище +22 ˚С спостерігається тепловий шок. Ознаки теплового шоку: зниження рухової активності, збільшення частоти дихання та серцебиття, підвищення температури тіла, зниження споживання корму та продуктивності. Продуктивніші тварини мають більшу теплопродукцію, відповідно, - більше страждають від теплових навантажень [1]. Південь України в літній період характеризується середньомісячними температурами від 20 ˚С до 23 ˚С [2]. При цьому вища добова температура значно перевищує середньодобову і може сягати 3640 ˚С.

Метою нашої дослідницької роботи було обрано: Оцінка ефективності охолоджувальної системи типового корівника на 200 голів молочнотоварної ферми «Молоко-1» ДП ДГ «Асканійське» з точки зору фізіології тварин [3]. Пошук альтернативних систем створення та забезпечення мікроклімату корівника, як вітчизняного, так і закордонного виробництва. Визначення економічної ефективності встановлення сучасної системи забезпечення мікроклімату та доцільності даної реконструкції на основі економічної звітності господарства за 2015 р.

При виконані роботи були застосовані такі методи досліджень монографічний, польові дослідження погоди, етологічний, статистичний, та використано універсальний анемометр GM-8910, програма *Microsoft Excel*.

Господарство в даному корівнику безприв'язно утримує дійних та сухостійних корів чорно-рябої молочної породи. Їх середній надій за лактацію становив – 7632 кг. У літній період тваринам згодовують сіно, силос, сінаж, зелену масу та дерть. Зелену масу роздають тваринам під час їх перебування на вигульному майданчику, який розташований з правого боку від корівника і обладнаний навісом. Роздавання кормів на кормовий стіл здійснюється за допомогою вітчизняного міксера кормороздавача КСП-9 та кормороздавача КТУ-10. Тваринам забезпечують фронт годівлі не менше 0,5 метрів на 1 голову, що відповідає зоотехнічним нормам [3]. Недоліком приготування кормосуміші у господарстві - є стовідсоткова наповненість бункера кормороздавача, що не дозволяє якісно перемішувати компоненти, а це може призводити до вибіркового поїдання кормів і недоодержання коровами необхідних поживних речовин і, відповідно, до зменшення продуктивності тварин.

На фермі здійснюють триразове доїння на установці типу «Ялинка» ВАТ «Брацлав», яка оснащена двадцятьма доїльними станками. Підгін тварин до доїльної зали та накопичувача здійснюють скотарі.